

JELENTÉS

A PANNONHALMI GIMNÁZIUM "RÓMER FLÓRIS" BARLANGKUTAI

1963. ÉVI MUNKÁJÁRÓL.

I. TAGLÉTSZÁM.

Kutatócsoportunk tagsága a Pannonhalmi Bencés Gimnázium tanulóiból és tanáraiból toborzódik. Az iskolai jelleg rányomja bélyegét a kutatócsoport munkájára és tagságának alakulására. A csoport iskolai szakkörként is működik. Az idén ősszel kezdődő tanévben eddigi munkánk örvendetes taglétszám gyarapodást hozott. Az újonnan jelentkező tagokat előbb mint jelölteket megfigyeljük és kitartó munkájuk jutalmául léphetnek a Társulat tagjai sorába. Az időközben végzett tanulók megmaradnak a csoportban és a felnőtt tagság létszámát gyarapítják. 1963 év végén a csoport 9 felnőtt, 21 ifjúsági taggal és 18 jelölttel rendelkezik.

II. FELSZERELÉS.

A tavalyi állományhoz képest néhány darabbal gyarapodott szertárunk, könyvtárunk és dokumentációs gyűjteményünk. Irattárunkban továbbra is összegyűjtjük az érkező leveleket és az általunk küldött levelek másolatát.

III. MŰKÖDÉSI KERETEINK.

Összejövetelek.

A csoport életének gerincét a hetenkinti 50 perces összejövetelek képezték. Ezeken megbeszéljük a végzett és tervezett munkát, a Társulati élet eseményeit, elméleti képzést nyújtottunk kezdő és haladó fokon diafilmekkel, táblázatokkal, magnetofon felvételekkel tarkítva, végül a barlangkutató irodalomból tartottunk felolvasást. Az összejöveteleken való részvétel a tagok és jelöltek számára kötelező. Távollétét igazolni kell.

Ezzel kapcsolatban kell megemlítenünk KESSLER HUBERT dr. vetített-képes előadását május 27-én, melyre a gimnázium tanulóit és tanárait is meghívtuk. A nagy érdeklődéssel kísért előadás után a csoport tagjainak ünnepélyesen átnyújtotta a Társulat jelvényét és igazolványát, majd megtekintette a csoport munkahelyét.

A gimnázium szokásos évvégi SZAKKÖRI KIÁLLÍTÁSÁN a csoport bemutatta életét, munkáját fényképek, szemléltető táblázatok segítségével. Kiállítottuk felszerelésünket, könyveinket és a bencés barlangkutató elődök: Rómer Flóris, Terlanday Emil irodalmi munkásságát.

Évi utolsó összejövetelünkön, december 18-án KARÁCSONYI ÜNNEPSÉGET tartottunk. Ezen kiértékeljük egész évi munkánkat és megbeszéljük a jövő évi terveket.

Barlangjárás.

Kellő számú szakavatott, felelős vezető hiányában ez a programpont csak ritkán kerülhetett megvalósításra. A nyár folyamán július 22-24-ig a budai barlangokban tartottuk meg a tavalyihoz hasonló túránkat. Antal László tagtársunk szíves kalauzolása lehetővé tette a Ferenchegyi, Szemlőhegyi, Pálvölgyi, Mátyáshegyi barlangok és a Solymári Ördöglyuk megismerését és a barlangban való mozgás gyakorlását. Ez utóbbi igen fontos fiatal kezdő kutatóink számára mert megkönnyíti mozgásukat munkahelyeinken és így időnyerést okoz.

miskolci barlangnapon tervezett részvételünk különböző program-
pontok ütközése miatt nem sikerült. Ennek legfőbb oka az is volt,
hogy nagyon későn értesültünk a barlangnap pontos időpontjáról.

Kutatómunka.

A./ Kutatótáborok.

1. Bakonybéli Szárazgerence-barlang. Április 3-7.

Meglehetősen hideg időben, 18 fő részvételével három teljes napot
töltöttünk kutatómunkában /500 munkaóra/. Mivel a barlangot a Nemzeti
Múzeum is számon tartja dr. Jánossy Dénes kandidátus és Dobosi Viola
szakmai ellenőrzése és irányítása mellett folyt munkánk.
Április 4-én a Veszprémi barlangkutató csoport négy tagja is részt
vett a munkában. Az ő szakmai irányításuk alapján a barlang jelen-
leg járható leghátsó részének bővítését végeztük és egy beljebb veze-
tő folyó kibontását kezdtük el. A kitöltés száraz, könnyen fejthető,
csupán a közbe-közbe felbukkanó cseppkőbekergetések jelentenek ne-
hézséget. A kitermelt anyag kihordása könnyű: vízszintes uton leönt-
hető a völgybe a barlang szájánál lévő hányn. A kutatók fele mindig
a muzeológusoknak segédkezett. A leletek pontos feldolgozása még nem
történt meg, az első felmérés szerint megerősítik az 1951-es Roska
féle ásatás eredményét.
Sajnos a térképezésre kevés idő jutott, így csak külső fényképet
és I. kategóriájú rajzot mellékelünk a terepnaplóhoz.

2. Kabhegyi Macskalik víznyelőbarlang. Julius 29-augusztus 5.

A Veszprémi Barlangkutató Csoporttal közös vállalkozásban folytattuk
a már kilencedik éve tartó feltárást. A tavalyi évben a veszprémiek
által felfedezett folyósót először megtisztítottuk a tavasszal behor-
dott anyagtól, majd 14 méter hosszan követtük a színültig eltömődött
folyósót. A munkahely elég szűk, de jól szellőzik.
A tábor végén II. kategóriájú térképet készítettünk /bányászkompassz/.
A csoportból 5 fő vett részt a táborban /200 munkaóra/. A Társulattól
250 Ft expedíciós költség térítést kaptunk, amelyért itt is köszönetet
mondunk.

Működésük által

B./ Munkaturák.

1. Kuti Márton víznyelő. Négy alkalommal végeztünk kutatómunkát.
A munka állása jelenleg a következő: kb 18 m mélységben szűk helyen
agyagdugó és a fölötte összegyűlt víztócsa eltávolítás folyik. Több
irányban járhatatlanná szűkülő repedések vezetnek, amelyekben hangos
csobogással tűnik el a beüntött víz. Az egész eddigi járat egyelőre
omladék között vezet. Kialakult barlangjáratra még nem bukkantunk.
Ezért térképezési munkát sem végeztünk hevenyészett mélységmegállá-
pító mérésektől eltekintve. A munkahely nehéz, szűk, nagyon vizes,
sáros és az anyag felszállítása sok embert igényel.

2. Dudari víznyelők. Kutatásukat az ősszel kezdtük meg. Két alkalom-
mal dolgoztunk itt. Főleg az országuttól északra fekvő nyelőben vé-
geztünk kutatást, mert itt csakhamar laza kötőrmelékre bukkantunk.
Kb. másfél méter átmérőjű, négy méter mély kutató aknákat bontottunk ki.
A lakosság elbeszélése szerint hóolvadáskor rengeteget nyel. Sok
hézag, könnyen megmozdítható, bár sulyuk miatt nehezen kiemelhető
kövek jellemzik. Az országuttól délre fekvő egyik nyelőben kisebb
kutatóaknákat ástunk, de kövekhez még nem értünk.

3. Cseresi Zsomboly. Az idei évben a legtöbb munkát erre fordítottuk, kilenc alkalommal kerestük fel. Ebben segített a sokáig tartó ősz. December 1-én még volt turánk. Ritkás csererendővel borított jellegzetes karsztfennsík nyílik a zsomboly. A nummulinas mészkő szinte mindenütt kibukkan a felszínre. A zsomboly nyílása közel kör alakú kb. 70 cm átmérőjű. A nyílástól mérve függőleges irányban 1 m mélységben a szétől behordott avar rétege kezdődött, majd a szomszédos Imre-majorból származó fertőzött vetőmag és erdei föld rétege következett kb. 2 m mélységig. Sok réccens csontot is találtunk, ami a szokásos dögtemetőre mutat. Ezután következett a sárga agyagos kőszitöltés, mely helyenkint erősen összecementálódott. 2 és 3 m mélységben ~~ÉK~~ - DNY irányban járatokat véltünk felismerni a kitöltés kihordása nyomán, azonban a DNY-ág ele szűkült, és ~~ÉK~~-i pedig csak bemélyedésnek bizonyult. Jelenleg 6 m mélységben és 6 m hosszúságban kihordtuk a kitöltést /a szélesség az oldalfalak közt átlag 1 m/. Az ~~ÉK~~-i ág újból jelentkezik egy litho-klázis fokozatos kiszélesedéseként. A DNY-i ágban ebben a mélységben már előre lehet haladni, ha kihordjuk a kitöltést.

Az év folyamán 14 alkalommal volt kutatónk. Egyik három napos volt. A résztvevők létszáma átlagosan 11 fő. Ezek átlag hat órát töltöttek munkában alkalmakként. /1170. munkaóra/. Sajnos az utazással minden alkalommal szintén legalább hat órát kellett eltölteni.

IV. Terveink 1964-re. Újabb munkahelyet nem létesítünk. Munkaturáinkon főleg a Cseresi zsomboly, a dudari és Kuti Márton nyelők feltárását folytatjuk. Kutatótáborokat a Macskalikhoz és esetleg a Szászgerence-barlanghoz tervezünk. 1963. december 28- 1964. január 1. négy napos földalatti tábort tervezünk a Baradlába barlangjárás célzattal. A nyári budai barlangjáró turát megismételjük. Összejöveteleinken folytatjuk az ismeretterjesztő és továbbképző munkát. Az eddiginél nagyobb súlyt szeretnénk fektetni a dokumentációs és kataszterezési munkára.

Pannonhalma, 1963. december 25.

Pászthory Valter

/Pászthory Valter/
tanár

a csoport vezetője